

Přehled obsahu

O autorovi	XIV
Seznam zkratk	XV
Kapitola 1: Mezinárodní dohody o ochraně investic a právo EU – úvod do problematiky	1
Kapitola 2: Ochrana investic v mezinárodních dohodách a v právu EU	10
2.1 Ochrana investic podle mezinárodních dohod	10
2.2 Investice a jejich ochrana v právu EU	55
2.3 Srovnání úpravy práva EU s úpravou dohod o ochraně investic	113
2.4 Potenciální rozpory mezi DPOI členských států a právem EU	120
Kapitola 3: Investiční dohody uzavírané Uníí	142
3.1 Lisabonská smlouva – přímé zahraniční investice jako součást společné obchodní politiky	142
3.2 Vnější pravomoci Unie – exkurz	145
3.3 EU a zahraniční investice před Lisabonskou smlouvou	171
3.4 Pravomoc Unie po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost	181
3.5 Odpovědnost za porušení práv investora a procesní otázky	221
3.6 Obsahová stránka investičních dohod uzavíraných Uníí	251
Kapitola 4: Dohody o ochraně investic mezi členskými státy a třetími zeměmi	299
4.1 Status DPOI uzavřených mezi členskými státy EU a třetími zeměmi	299
4.2 Mezinárodní smlouvy členských států s třetími zeměmi a jejich vztah s právem EU	301
4.3 Kompatibilita DPOI členských států s právem EU a článek 351 SFEU	313
4.4 Lisabonská smlouva, výlučná pravomoc Unie a další osud existujících DPOI	343
Kapitola 5: Intraunijní dohody o ochraně investic	357
5.1 Intraunijní DPOI – mezi politikou a právem	357
5.2 Různé aspekty interakce mezi intraunijními DPOI a právem EU	367
5.3 Intraunijní DPOI z pohledu mezinárodního práva – klíčová rozhodnutí arbitrážních tribunálů	413
5.4 Intraunijní DPOI z pohledu práva EU	457
5.5 Jak dál?	491

Závěr	504
Přehled literatury	509
Věcný rejstřík	528

Obsah

O autorovi	XIV
Seznam zkratek	XV
Kapitola 1: Mezinárodní dohody o ochraně investic a právo EU – úvod do problematiky	1
Kapitola 2: Ochrana investic v mezinárodních dohodách a v právu EU	10
2.1 Ochrana investic podle mezinárodních dohod	10
2.1.1 Mezinárodní dohody o podpoře a ochraně investic	10
2.1.2 Rozsah působnosti – pojmy investora a investice	16
(i.) Investor	16
(ii.) Investice	18
2.1.3 Hmotněprávní pravidla ochrany investic	21
(i.) Přípouštění a zřizování investic (předinvestiční fáze)	21
(ii.) Národní zacházení a doložka nejvyšších výhod – relativní standards ochrany	25
(iii.) Vyvlastnění	29
(iv.) Řádné a spravedlivé zacházení, plná ochrana a bezpečnost – absolutní standards ochrany	33
(v.) Volné převody plateb souvisejících s investicí	40
(vi.) Umbrella clause	40
2.1.4 Mechanismus řešení sporů mezi investorem a státem a důsledky porušení DPOI	43
(i.) Smíšená (diagonální) investiční arbitráž	43
(ii.) Nároky investora v případě porušení DPOI	50
2.2 Investice a jejich ochrana v právu EU	55
2.2.1 Difuzní úprava investic v právu EU	55
(i.) Hledání styčných bodů	55
(ii.) Svoboda usazování	58
(iii.) Volný pohyb kapitálu	59
(iv.) Obecný zákaz diskriminace – článek 18 SFEU	62
2.2.2 Pojetí investic jako předmětu ochrany v právu EU	62
(i.) Investice v rámci volného pohybu kapitálu	62
(ii.) Přímé investice v rámci výkonu svobody usazování	65
(iii.) Přeshraniční prvek	66
2.2.3 Rozsah ochrany v rámci úpravy vnitřního trhu – teoretický koncept	68

2.2.4	Některé specifické příklady z judikatury SDEU	75
(i.)	Nabývání, pozbývání a užívání majetku	75
(ii.)	Korporátní právo a problematika tzv. „zlatých akcií“	79
(iii.)	Přímé daně	82
(iv.)	Volný pohyb kapitálu ve vztahu k třetím státům	86
2.2.5	Obecné zásady práva EU	88
(i.)	Aplikace obecných zásad na opatření členských států	89
(ii.)	Zásada proporcionality	93
(iii.)	Zásada právní jistoty a ochrany legitimních očekávání	94
(iv.)	Ochrana vlastnictví	95
(v.)	Procesní práva	98
2.2.6	Vynucování práva EU a procesní možnosti dostupné jednotlivcům	100
(i.)	Vtažení jednotlivce do hry – doktríny přímého účinku a nadřazenosti práva EU	100
(ii.)	Decentralizovaný mechanismus vynucování práva EU a procedurální autonomie členských států	102
(iii.)	Role SDEU v procesu individuálního vynucování práva EU – institut předběžné otázky	104
(iv.)	Odpovědnost členského států za škodu způsobenou porušením práva EU	106
(v.)	Přezkum opatření Unie a odpovědnost Unie za škodu způsobenou jednotlivci	111
2.3	Srovnání úpravy práva EU s úpravou dohod o ochraně investic	113
2.3.1	Účel úpravy	113
2.3.2	Předmět ochrany a působnost	114
2.3.3	Hmotněprávní pravidla	115
2.3.4	Procesní aspekty a prostředky nápravy	117
2.3.5	Závěr	119
2.4	Potenciální rozpory mezi DPOI členských států a právem EU	120
2.4.1	Zdroje, povaha a kontext rozporů	120
2.4.2	Konflikt v pravomocech Unie a členských států	122
2.4.3	Obsahové rozpory	123
(i.)	Volné převody plateb souvisejících s investicí	123
(ii.)	Neomezený závazek poskytovat nejvyšší výhody a národní zacházení	124
(iii.)	Specifické rozpory DPOI založených na americkém modelu – připouštění investic a performance requirements	125
(iv.)	Potenciální dopady DPOI na unijní regulaci a na její implementaci	126
2.4.4	Otázka diskriminace na základě státní příslušnosti	129
2.4.5	Konflikty jurisdikční povahy	130
(i.)	Právo EU a rozhodčí řízení obecně	130

(ii.)	Je investiční arbitráž totéž co klasické soukromé rozhodčí řízení?	135
(iii.)	Rezervovaný postoj SDEU k řešení sporů zahrnujících otázky práva EU před jinými fóry	140
Kapitola 3:	Investiční dohody uzavírané Uníí	142
3.1	Lisabonská smlouva – přímé zahraniční investice jako součást společné obchodní politiky	142
3.2	Vnější pravomoci Unie – exkurz	145
3.2.1	Společná obchodní politika	148
3.2.2	Implicitní pravomoci	154
3.2.3	Asociační dohody	167
3.2.4	Teorie a praxe smíšených smluv	168
3.3	EU a zahraniční investice před Lisabonskou smlouvou	171
3.3.1	Limitovaná vnější pravomoc Společenství	171
3.3.2	Smluvní praxe	176
3.4	Pravomoc Unie po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost	181
3.4.1	Politické argumenty pro přesun vnější pravomoci na Unii	181
3.4.2	Rozsah pravomoci Unie – přímé zahraniční investice a jiné formy investic	185
(i.)	Přímé zahraniční investice – pojem a odlišení od jiných forem investic	185
(ii.)	Implicitní vnější pravomoc pro portfoliové investice?	189
(iii.)	Investice v podobě smluvních nároků a veřejnoprávních oprávnění	196
3.4.3	Přímé zahraniční investice – pravidla zahrnutá do společné obchodní politiky	196
(i.)	Východiska analýzy – paralelismus vnitřních a vnějších pravomocí versus dynamické pojmání společné obchodní politiky	196
(ii.)	Liberalizace nebo postinvestiční ochrana?	198
(iii.)	Článek 207 odst. 6 SFEU – různé interpretace a pravděpodobný význam	200
(iv.)	Předinvestiční fáze	204
(v.)	Postinvestiční fáze – relativní standardy ochrany investic	204
(vi.)	Postinvestiční fáze – absolutní standardy ochrany investic	205
(vii.)	Ochrana proti přímému vyvlastnění a článek 345 SFEU	210
(viii.)	Mechanismus řešení sporů mezi investorem a státem (resp. Uníí)	214
3.4.4	Smíšené dohody jako nezbytnost?	219
3.5	Odpovědnost za porušení práv investora a procesní otázky	221
3.5.1	Úvod do problematiky	221

3.5.2	Mezinárodní odpovědnost za porušení dohod uzavíraných Uníí – obecné otázky	223
3.5.3	Narižení o finanční odpovědnosti	232
(i.)	Předmět úpravy a základní principy	232
(ii.)	Mezinárodní odpovědnost Unie a rozsah působnosti narižení	235
(iii.)	Pravidla pro rozdělení finanční odpovědnosti	242
(iv.)	Vedení sporu	243
(v.)	Možnost uzavřít dohodu o narovnáni	246
(vi.)	Rozhodnutí a rozdělení finanční odpovědnosti a platby	248
(vii.)	Celkové zhodnocení narižení	250
3.6	Obsahová stránka investičních dohod uzavíraných Uníí	251
3.6.1	Obsahové otazníky budoucích unijních investičních dohod	251
3.6.2	Měnicí se přístup některých vyspělých států mimo EU k ochraně investic	258
(i.)	Smluvní státy NAFTA	259
(ii.)	Austrálie	262
(iii.)	Norsko	265
3.6.3	Institucionální diskuse mezi Komisí, Radou a Parlamentem	266
(i.)	Sdělení Komise – Cesta k ucelené evropské investiční politice	267
(ii.)	Závěry Rady k ucelené evropské investiční politice	269
(iii.)	Usnesení Parlamentu k budoucnosti evropské mezinárodní investiční politiky	270
(iv.)	Odpověď Komise na usnesení Parlamentu	273
(v.)	Nové stanovisko Komise: Ochrana investic a řešení sporů mezi investorem a státem v dohodách EU	274
(vi.)	Zhodnocení aktuálního stavu diskuse	277
3.6.4	Reflexe v dosavadních jednáních s třetími zeměmi	278
(i.)	Jednání s Kanadou, Singapurem a s USA – laboratoř nové politiky EU	278
(ii.)	Úprava investic v předběžně dojednaných textech CETA s Kanadou a FTA se Singapurem	281
(iii.)	Reformní návrhy Komise pro ochranu investic v TTIP a doporučení Parlamentu	292
Kapitola 4: Dohody o ochraně investic mezi členskými státy a třetími zeměmi		299
4.1	Status DPOI uzavřených mezi členskými státy EU a třetími zeměmi	299
4.2	Mezinárodní smlouvy členských států s třetími zeměmi a jejich vztah s právem EU	301
4.2.1	Pohled obecného mezinárodního práva – pravidlo <i>pacta tertiis</i>	302

4.2.2	Pohled práva EU – obsah, působnost a limity článku 351 SFEU	304
(i.)	Článek 351 SFEU – speciální pravidlo práva EU pro mezinárodní smlouvy uzavřené členským státem před vstupem do EU	304
(ii.)	Pododstavec 1 – priorita inkompatibilních předvstupových smluv	305
(iii.)	Pododstavec 2 – povinnost členských států odstranit rozpory předvstupových smluv s právem EU	308
(iv.)	Status inkompatibilních smluv uzavřených členským státem po vstupu do EU	310
(v.)	Inkompatibilita způsobená pozdější změnou v rozdělení pravomocí mezi Unii a členské státy nebo výkonem pravomoci ze strany Unie	312
4.3	Kompatibilita DPOI členských států s právem EU a článek 351 SFEU	313
4.3.1	Memorandum of Understanding – řešení pro DPOI nových členských států s USA	313
(i.)	Obsah Memoranda	315
(ii.)	Význam Memoranda	317
4.3.2	Inkompatibilita ustanovení o převodech plateb v judikatuře SDEU (<i>Komise proti Rakousku, Švédsku a Finsku</i>)	318
(i.)	Právní podstata sporu a argumentace stran	319
(ii.)	Analýza generálního advokáta Madura	320
(iii.)	Rozhodnutí soudu	323
(iv.)	Komentář	325
4.3.3	Přednost předvstupových DPOI členských států s třetími zeměmi (<i>Komise proti Slovensku</i>)	328
(i.)	Skutkové okolnosti sporu a argumentace stran	328
(ii.)	Analýza generálního advokáta Jääskinena	330
(iii.)	Rozhodnutí soudu	332
(iv.)	Komentář	334
4.3.4	Status inkompatibilních DPOI uzavřených po vstupu členského státu do EU	340
4.4	Lisabonská smlouva, výlučná pravomoc Unie a další osud existujících DPOI	343
4.4.1	Nová výlučná pravomoc EU a existující DPOI členských států	343
4.4.2	Přechodný režim pro existující DPOI s třetími zeměmi – nařízení č. 1219/2012	345
(i.)	Návrh nařízení Komise a povolovací princip	346
(ii.)	Nařízení č. 1219/2012	349
4.4.3	Vnější (extraunijní) dimenze Dohody k Energetické chartě	355

Kapitola 5: Intraunijní dohody o ochraně investic	357
5.1 Intraunijní DPOI – mezi politikou a právem	357
5.1.1 Žádoucí doplněk ochrany investorů, nebo anomálie na vnitřním trhu?	357
5.1.2 Právní otázky intraunijních DPOI	364
5.2 Různé aspekty interakce mezi intraunijními DPOI a právem EU	367
5.2.1 Pohled mezinárodního práva – pravidla pro řešení konfliktu mezinárodních smluv	368
(i.) Intraunijní DPOI a právo EU optikou konfliktu mezinárodních smluv	368
(ii.) Článek 59 Vídeňské úmluvy – absolutní neslučitelnost mezinárodních smluv	370
(iii.) Článek 30 Vídeňské úmluvy – částečná neslučitelnost mezinárodních smluv	372
(iv.) Týkají se DPOI a právo EU „stejného předmětu“?	374
5.2.2 Pohled práva EU – nadřazenost nad <i>inter se</i> mezinárodními smlouvami	376
5.2.3 Od konfliktu norem ke konfliktu pohledů – nakolik je pohled práva EU (ne)slučitelný s pohledem mezinárodního práva?	379
5.2.4 Dohoda k Energetické chartě – zvláštní a (skutečně) složitý případ	382
5.2.5 Povinnost arbitrážního tribunálu aplikovat právo EU	386
(i.) Právo použitelné v investiční arbitráži	386
(ii.) Role práva EU v investiční arbitráži	392
5.2.6 Možnosti revize arbitrážních nálezů z hlediska jejich souladu s právem EU	400
(i.) Řízení podle Úmluvy ICSID	402
(ii.) Řízení podle Rozhodčích pravidel UNCITRAL a jiné investiční arbitráže	404
(iii.) Unijní veřejný pořádek – doktrína <i>Eco Swiss</i> a její slabiny	407
5.3 Intraunijní DPOI z pohledu mezinárodního práva – klíčová rozhodnutí arbitrážních tribunálů	413
5.3.1 Intraunijní DPOI jsou platné a použitelné (<i>Eastern Sugar proti České republice</i>)	413
(i.) Argumentace České republiky	413
(ii.) Dopis Komise a reakce tribunálu	414
(iii.) Analýza tribunálu k otázce jurisdikce	415
(iv.) Původní právo a meritorní posouzení sporu	417
5.3.2 Potvrzení nastaveného kurzu (<i>Eureka proti Slovensku</i>)	418
(i.) Argumentace Slovenska	419
(ii.) Stanovisko nizozemské vlády	422

(iii.) Stanovisko Komise	423
(iv.) Analýza tribunálu	425
(v.) Další průběh sporu	431
5.3.3 Použitelnost ECT mezi členskými státy a role práva EU (<i>Electrabel proti Maďarsku</i>)	431
(i.) Úvod	431
(ii.) Použitelné právo	435
(iii.) Jurisdikce	445
(iv.) Rozhodnutí ve věci samé	447
5.3.4 Komentář k rozhodnutím tribunálů	448
5.4 Intraunijní DPOI z pohledu práva EU	457
5.4.1 Diskriminace na základě státní příslušnosti	457
5.4.2 Intraunijní investiční arbitráže, autonomie práva EU a výlučná jurisdikce SDEU	467
(i.) Expozice problému	467
(ii.) Mezinárodní mechanismy řešení sporů mezi členskými státy v judikatuře SDEU	469
(iii.) Možnost arbitrážních tribunálů klást SDEU předběžné otázky jako východisko?	476
5.4.3 Intraunijní investiční arbitráže a vzájemná důvěra mezi členskými státy	480
5.4.4 Závěr – jsou intraunijní DPOI kompatibilní s právem EU?	489
5.5 Jak dál?	491
5.5.1 Řízení zahájená Komisí a dohra arbitráže <i>Eureko/Achmea</i> <i>proti Slovensku</i> – příležitosti pro SDEU	491
5.5.2 Důsledky případné neslučitelnosti intraunijních DPOI s právem EU	493
5.5.3 Jsou intraunijní DPOI vhodným nástrojem na ochranu unijních investorů?	496
Závěr	504
Přehled literatury	509
Věcný rejstřík	528